

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

11 februari 1998

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Herman Suykerbuyk, André Denys, Joris Van Hauthem
en Etienne Van Vaerenbergh –**

betreffende de situatie van de Vlamingen in Brussel in het algemeen

VERSLAG

**namens het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant
mondeling uitgebracht door de heer Etienne Van Vaerenbergh**

Zie :

910 (1997-1998)

- Nr. 1 : Voorstel van resolutie
- Nr. 2 : Amendementen
- Nr. 3 : Tekst aangenomen door de Commissie
- Nr. 4 : Amendementen

DAMES EN HEREN,

De plenaire vergadering heeft tijdens de zitting van 16 september 1997 beslist de voorstellen van resolutie van de heren Van Vaerenbergh en Denys betreffende de institutionele situatie in de Brusselse instellingen, Stuk 835 (1997-1998) – Nr. 1, van de heren Lootens-Stael, Van Hauthem en Van Nieuwenhuysen betreffende de situatie van de Brusselse Vlamingen in Brussel, Stuk 847 (1997-1998) – Nr. 1, van de heer Gabriels betreffende de politieke problemen in de Brusselse instellingen, Stuk 852 (1997-1998) – Nr. 1, en van de heer Van Grembergen betreffende de situatie van de Vlamingen in Brussel, Stuk 854 (1997-1998) – Nr. 1, te verwijzen naar het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant.

Het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant heeft drie vergaderingen gewijd aan de bespreking van deze voorstellen van resolutie die conform artikel 24, punt 2 van het Reglement samen werden besproken. Het Overlegcomité was het eens de voorstellen bij hoogdringendheid te bespreken en goed te keuren zodat de bespreking en de stemming nog tijdens de plenaire vergadering van deze week zouden kunnen plaatsvinden.

Op een eerste commissievergadering, die plaatsvond op donderdag 22 januari 1998, kregen de indieners van de verschillende voorstellen van resolutie ruim de gelegenheid hun voorstellen toe te lichten. Men voerde een eerste gedachtewisseling over de situatie van de Vlamingen in Brussel. De voorzitter engageerde zich een poging te ondernemen een sneuveltekst te ontwerpen die de gezamenlijke desiderata van de indieners zou bevatten. Ze zou ook dienst doen als basistekst voor een gezamenlijke resolutie die zou worden besproken en ter stemming voorgelegd in het Advies- en Overlegcomité.

Een eerste punt dat ik zou willen behandelen, is de toelichting bij de ingediende voorstellen van resolutie. Voor de heer Van Vaerenbergh zijn de problemen in Brussel de volgende. Ten eerste : er is aan Vlaamse kant in de Brusselse instellingen geen Vlaamse meerderheid meer. Dat vormt een ernstig democratisch probleem. Ten tweede : het politieke akkoord dat door de Vlaamse meerderheidspartijen werd afgesloten in Brussel, is zeer moeilijk omkeerbaar. Ten derde : het afgesloten taalhoffelijkheidsakkoord in de Brusselse regering slaat alleen op de brandweer. Ten vierde : het taalhoffelijkheidsakkoord is niet van toepassing op de gewestelijke instellingen. Er moet daarover nog

worden onderhandeld. Bij deze onderhandelingen moet het principe een derde Nederlandstaligen, en twee derden Franstaligen worden gehandhaafd. Ten vijfde : het principe van de gewaarborgde vertegenwoordiging van de Vlamingen in Brussel, zowel in de gemeenteraden als in de OCMW's, moet aan de orde komen. Ten zesde : slechts in de toekomst kan nagegaan worden of het afgesloten taalhoffelijkheidsakkoord correct zal worden uitgevoerd.

De heer Denys benadrukt dat het politieke akkoord van 20 november 1997, dat in de Brusselse regering werd afgesloten, schadelijk is voor de Vlaamse Gemeenschap in Brussel. De essentie van de resolutie van de heren Van Vaerenbergh en Denys bestaat erin dat de Vlaamse regering wordt verzocht om deze aangelegenheid voor te leggen aan het Overlegcomité.

De eigen VLD-resolutie verwoordt de visie van de VLD over de Brusselse politieke structuren. Dit voorstel van resolutie beoogt in globale zin de positie van de Vlamingen in Brussel te verbeteren. Het werd geconcipteerd vanuit de bekommernis dat de Vlaamse Gemeenschap Brussel niet mag loslaten. Voor de VLD moeten de Vlamingen zich ook politiek bemoeien in de Brusselse politieke instellingen.

De uitgangspunten die ten grondslag liggen aan dit voorstel zijn de volgende. Ten eerste : men is bezorgd voor de gemeenschapsbevoegdheden in Brussel. Ten tweede : het tweetalige karakter van Brussel moet worden gevrijwaard. Ten derde : de gewaarborgde aanwezigheid van de Vlamingen in de Brusselse instellingen is een basisvereiste om het samenlevingsmodel in Brussel en in het land in stand te houden. De pariteit in Brussel moet gekoppeld blijven aan de pariteit op het federale niveau. Er mag geen koppeling tot stand komen met de situatie van de Franstaligen in de faciliteitengemeenten. Ten vierde : er moet een sluitende wettelijke regeling komen voor de taalkaders in Brussel.

Voor de VLD-fractie moeten deze uitgangspunten samenvloeien tot drie principes die de toekomstige structuur van Brussel zullen bepalen. Ten eerste : de Vlamingen moeten een minimumvertegenwoordiging krijgen in het Brusselse parlement, met het oog op een meer geloofwaardige en efficiënte vertegenwoordiging. Ten tweede : er moet een aanpassing van de taalwetgeving gebeuren. Dat moet resulteren in een voor de Vlamingen aanvaardbare regeling voor alle Brusselse taalkaders. Ten derde : het huidige voogdijsysteem moet worden gewij-

zigt. De VLD-fractie is voorstander van een systeem waarin ook de Vlamingen hun zeg krijgen. Dat is de enige manier om de taalwetgeving daadwerkelijk te laten naleven.

De analyse van de heer Lootens-Stael, die de resolutie van het Vlaams Blok toelichtte, kan als volgt worden samengevat. Ten eerste : er is de vaststelling dat de taalwetgeving op alle vlakken met de voeten wordt getreden. Er komen nauwelijks vernietigingen van benoemingen in de gemeentelijke administraties, die door de vice-gouverneur zijn geschorst. En de enkelingen wier benoeming dan toch werd vernietigd, worden in een andere Brusselse gemeente toch opnieuw benoemd. Ten tweede : de Vaste Commissie voor Taaltoezicht functioneert niet naar behoren. Ze levert weliswaar adviezen af, maar gebruikt niet haar subrogatierecht dat haar sinds 1 januari 1995 is toebedeeld. De Vaste Commissie voor Taaltoezicht kan in de plaats treden van een falende gemeente, maar ze doet dit niet.

Ten derde : het taalhoffelijkheidsakkoord van de Brusselse regering, dat dateert van november 1996, was reeds een afzwakking van het regeerakkoord van 1995. Dat regeerakkoord stipuleerde dat de taalwetgeving integraal moet worden nageleefd. Een jaar later, in november 1997, werd vastgesteld dat er niets was veranderd – ondanks dit taalhoffelijkheidsakkoord.

Het tweede taalhoffelijkheidsakkoord, van november 1997, gaat volgens de heer Lootens-Stael dezelfde weg op.

Het Vlaams Blok roept in zijn resolutie de Vlaamse partijen op niet in een Brusselse regering te stappen zolang de taalwetgeving niet integraal en correct wordt uitgevoerd. Een voorafgaande voorwaarde tot toetreding is voor het Vlaams Blok ook de minimumvertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen in de Hoofdstedelijke Raad. Wat de voogdij betreft – goedkeurings- of afkeuringsvoogdij – pleit het Vlaams Blok voor een Vlaamse voogdij, want de Vlaamse partijen vormen de minderheid, wat impliceert dat deze groep de controlerende instantie moet worden.

De heer Lootens-Stael concludeert dat alle Vlaamse partijen uit de Brusselse regering moeten stappen om zo een signaal te geven aan de Franstaligen en om zo de institutionele crisis te vergroten. Deze situatie kan een hefboom zijn voor de Vlamingen op het federale niveau waar de Brusselse crisis moet worden opgelost.

Ik geef een samenvatting van de analyse van de heer Vandenbossche over de toestand in Brussel. Ten eerste hebben we te maken met een crisis die steeds meer een verzwegen crisis wordt. De aanleiding van deze crisis was het taalhoffelijkheidsakkoord. De oorzaak van deze crisis ligt elders. De heer Vandenbossche verklaart dat de Volksunie de Brusselse regering niet zozeer omwille van het taalhoffelijkheidsakkoord heeft verlaten, maar dat het een strategische keuze was.

Ten tweede blijft de heer Vandenbossche het taalhoffelijkheidsakkoord sterk verdedigen vanuit de vigerende rechtspraak, de rechtsleer en de wet. Ten aanzien van diegenen die een norm van 33 percent Nederlandstaligen vooropstellen, stelt de heer Walter Vandenbossche dat deze norm moet worden afgedwongen op het federale niveau en niet op het Brusselse niveau.

Ten derde is de crisis reëel en op vele vlakken aantoonbaar. Er moet conform de wet een Vlaams staatssecretaris worden benoemd binnen een bepaalde termijn. Dit gebeurt niet. Er is geen begroting goedgekeurd. Zelfs de twaalfden werden niet goedgekeurd. Het is nooit gezien in de politieke geschiedenis van België dat een partij, die de regering verlaat om democratische redenen, de twaalfden niet heeft goedgekeurd. Dit is de verantwoordelijkheid van de Volksunie, niet van de VLD.

Er is een verglijding van een regeringscrisis naar een institutionele crisis. De crisis krijgt zeker in de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie een institutioneel karakter. In de Vlaamse Gemeenschapscommissie is er een gedoogde politiek. Het interpellatierecht van de Vlamingen waarnaar de heer Lootens-Stael verwijst, wordt ingekort. De Franstalige strategie wil de Brusselse instellingen en de rol van de Vlamingen verbinden met het lot van de faciliteitengemeenten en de positie van de Franstaligen in de Rand. De Franstaligen willen telkens het mechanisme Brussel-federaal niveau doorbreken. De heer Vandenbossche pleit voor spoedige institutionele hervormingen.

De huidige situatie in Brussel is niet langer houdbaar. De Vlaamse ministers Chabert en Grijp moeten alles in het werk stellen om de belangen van de Vlamingen, onder meer in de ziekenhuissector, te vrijwaren. De eis voor een gewaarborgde vertegenwoordiging van de Vlamingen in Brussel lijkt hem onvoldoende als oplossing voor de Gewestraad in Brussel. Hij is van oordeel dat het inbouwen van een dubbele meerderheid in de Brusselse communautaire instellingen veel belangrijker is omdat Brussel niet langer zonder de Vlamingen kan wor-

den geregeerd. Ook op gemeentelijk vlak moeten institutioneel voldoende waarborgen voor de Vlamingen worden ingebouwd wanneer men de leefbaarheid van deze instellingen wil garanderen. Aangezien de Brusselse crisis het meest voelbaar is in de bicommunautaire sector, pleit de heer Vandebossche meer dan ooit voor een sterke monocommunitarisering van deze sector.

Hij besluit eveneens dat de Brusselse Vlamingen binnen de beschikbare middelen en het kader van de wetgeving van de staatshervorming van 1988-1989, de belangen van de Vlaamse Gemeenschap moeten vrijwaren. Tegelijkertijd moet evenwel een debat worden gevoerd over de toekomst van Brussel.

De heer Vandebussche pleit ervoor dat alle democratische krachten, zowel Vlaamse als Franstalige, hun inspanningen zouden vermenigvuldigen om uit die crisis te komen. Hij stelt eveneens vast dat een aantal waarborgen, die in de bijzondere wet zijn ingeschreven, niet werken waardoor ze op de helling komen te staan. Er is geen meerderheid meer in Brussel, en evenmin een alternatieve meerderheid.

Wat de niet-goedkeuring van de voorlopige twaalfden betreft, benadrukt de heer Vandebussche dat ook de VLD hieraan schuldig is. Hij beschouwt dit als een politieke optie die te maken heeft met een strategie die erop gericht is te verhinderen dat instellingen functioneren, zelfs op een minimumbasis.

Wat de oplossing voor deze Brusselse crisis betreft, stelt de heer Vandebussche vast dat de indieners van de voorstellen van resolutie weliswaar streven naar een wijziging van het politieke akkoord in de Brusselse regering, maar dat de voorstellen van resolutie daarover niet concreet zijn. Hij is het erover eens dat een Vlaamse strategie moeten worden overwogen om een aantal zwakke punten van de vorige staatshervorming opnieuw te bekijken en om zo de crisis op te lossen.

Hetzelfde parlementslid stelt vast dat de Franstaligen handelen alsof er geen Brusselse crisis bestaat, maar enkel een Vlaams probleem. In die optiek is een Vlaamse strategie aangewezen. Er moet een duidelijk teken aan de Franstaligen worden gegeven. De eis van een gewaarborgde Vlaamse vertegenwoordiging en een betere toepassing van de taalwetgeving, gekoppeld aan de wijziging van het voogdijsysteem, is voor deze volksvertegenwoordiger bespreekbaar.

Ten slotte geeft hij de indruk de bijkomende eisen van het Vlaams Parlement voor de invoering van het stemrecht voor EU-onderdanen te koppelen aan de eisen naar aanleiding van de Brusselse crisis. Namens de VLD-fractie pleitte vooral de heer Denys ervoor om van de huidige Brusselse crisis gebruik te maken om de rechtmatige Vlaamse eisen institutioneel te verwezenlijken. Voor de VLD is de eis van de gewaarborgde vertegenwoordiging dan ook een *conditio sine qua non*. De heer Vandebossche herhaalde dat het inbouwen van een dubbele meerderheid in de Brusselse communautaire instellingen belangrijker is. Na bespreking ontstond er een consensus. De resolutie van de voorzitter van het Adviescomité, die als basis zou dienen voor verdere besprekingen en voor de behandeling van de problemen van de Vlamingen in Brussel, zou de volgende elementen bevatten.

Ten eerste is er het principe van de minimale Vlaamse vertegenwoordiging. Dat principe moet op de agenda van het Overlegcomité worden geplaatst. De heer Vandebossche antwoordde dat de minimale vertegenwoordiging een wijziging inhoudt van de wetten van 1988 en 1989. Hij vroeg dan ook of het Vlaams Parlement de agenda van het federale parlement kon bepalen. Voor de heer Denys moet het punt van de minimale vertegenwoordiging in elk geval worden losgekoppeld van het algemene debat over de staatshervorming. De heer Vandebussche wil dat de gewaarborgde vertegenwoordiging ook op lokaal vlak wordt gerealiseerd, en niet alleen in de gewestraden.

Men was het er ook over eens dat de Vlaamse regering haar belangen via het Overlegcomité moet vrijwaren. In dat verband werd er verwezen naar een gelijksoortige procedure die de minister-president van de Franse Gemeenschapsregering hanteert door de financiering van het onderwijs op het Overlegcomité aan de orde te stellen. Er is weliswaar nog geen conflict ontstaan, maar het dossier wordt wel door de Franstaligen aan de orde gesteld.

Ten tweede moet er naar een aanvaardbare regeling worden gestreefd voor de taalkaders. Niet zozeer de aantallen, maar wel het principe van een billijke verhouding primeert.

Ten derde moet men voor een ander voogdijsysteem kiezen. De Vlamingen moeten daarbij op gelijke voet komen te staan met de Franstaligen. Er bestaat een discussie over het voogdijsysteem. De heer Denys verkiest bijvoorbeeld dat de voogdij terug op het federale niveau terechtkomt. Hij sluit andere mogelijkheden evenwel niet uit. Het

Vlaams Blok pleit dan weer voor een Vlaamse voogdij, terwijl andere fracties voor een systeem van goedkeuringsvoogdij pleiten.

Met betrekking tot de consensusresolutie van de heer Suykerbuyk heeft deze laatste op donderdag 5 februari 1998 tijdens de tweede vergadering van het Adviescomité, dat hij ook voorzat, persoonlijk een tekst ingediend. Die tekst moest dienen als basis voor de bespreking van de situatie van de Vlamingen in Brussel.

De tekst van de heer Suykerbuyk bevatte aanvankelijk een viervoudig eisenpakket. In eerste instantie werd aan de Vlaamse regering gevraagd om een uitvoerig overzicht te geven van de uitvoering van het beleidsplan voor Brussel van 11 maart 1997. De Vlaamse regering kreeg ook de opdracht voor de uitvoering van het taalhoffelijkheidsakkoord te zorgen. Daarnaast drong men erop aan dat er in Brussel ook in de gewestelijke administratie taalkaders worden vastgelegd, rekening houdend met onder meer de taalverhoudingen op federaal vlak. In een derde eisenpakket werd er gepleit voor een betere afstemming van het sociaal-economische beleid van Vlaanderen en Brussel. Ten slotte werden er in een vierde pakket een aantal institutionele eisen geformuleerd, zoals de gewaarborgde aanwezigheid van Vlamingen op alle beleidsniveaus in Brussel, een adequate voogdijregeling en een sluitend systeem waarbij de twee grote gemeenschappen volwaardig worden betrokken bij de uitbouw van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Na een uitvoerige bespreking groeide er een consensus om de resolutie te beperken tot het taalhoffelijkheidsakkoord en een aantal concrete institutionele aspecten. De vergadering was het ermee eens dat over de implementatie van het Beleidsplan Brussel van de Vlaamse regering een afzonderlijke resolutie zal worden opgesteld. Na discussie over de mate waarin de thematiek van deze resolutie de geplande werkzaamheden in de commissie voor Staatshervorming, waar een grondige bespreking van de Brusselse problematiek in het vooruitzicht wordt gesteld, doorkruist, bereikte men een consensus. Enerzijds blijft de commissie voor Staatshervorming het geëigende kanaal waar een algemene visie inzake Brussel wordt uitgewerkt. Anderzijds belet dit niet dat het concept van de minimale Vlaamse vertegenwoordiging thans door middel van deze resolutie als principe naar voren wordt geschoven. Dit principe kan later, in het kader van de werkzaamheden van de commissie voor Staatshervorming, nader worden ingevuld.

Wat de formulering van de vraagstellingen op institutioneel vlak betreft, groeide er na grondige tekstanalyse een consensus om de institutionele eisen rond vier punten te groeperen. Wat de voogdijregeling betreft, werd benadrukt dat die ook met sanctiemogelijkheden afdwingbaar moet zijn ten overstaan van het lokale bestuur. Er ontspon zich een vrij uitvoerige discussie over de finaliteit van deze resolutie. Sommige leden, waaronder de heer Vandebossche, pleitten ervoor dat deze resolutie vooral moest worden gericht aan de commissie voor Staatshervorming, terwijl de heer Denys ervoor pleitte dat deze resolutie zou worden gericht aan het Overlegcomité en ze volgens de heer Van Hauthem zelfs op tafel van de federale regering moest terechtkomen.

Een meerderheid van de vergadering werd het er uiteindelijk over eens de Vlaamse regering opdracht te geven om, in het kader van een overleg, deze eisenbundel aan te kaarten in het Overlegcomité. In verband met de zogenaamde afgesloten taalakkoorden van de Brusselse regering was er een discussie over de appreciatie van deze akkoorden. Voor de leden van de VLD, het Vlaams Blok en de Volksunie zijn deze taalakkoorden schadelijk voor de Vlamingen in Brussel. Zo wensen de leden van het Vlaams Blok dat niet alleen het luik van het taalkader bij de brandweer, maar ook de omzendbrief waar toepassing wordt gemaakt van en die volgens bepaalde leden flagrant in strijd is met de taalwetgeving, op de agenda van het Overlegcomité komt.

De leden van de oppositiefracties wensen niet dat de Vlaamse overheid zich door middel van deze resolutie verbindt tot de filosofie van deze taalakkoorden. Ook wordt erop aangedrongen dat niet alleen het huidige geschilpunt, het taalakkoord, maar ook de totaliteit van de situatie van de Vlamingen in Brussel, meer specifiek de niet-toepassing van de taalwetgeving aldaar, een element wordt in deze resolutie.

De leden van de meerderheid daarentegen wensen niet dat de afgesloten taalakkoorden in de Brusselse regering door middel van deze resolutie worden afgewezen. Uiteindelijk groeide er een meerderheid voor een formulering waarbij verwezen wordt naar 'de betwistbare situatie die geschapen werd door de zogenaamde taalakkoorden'. Wat het dictum van de resolutie betreft, groeide er een consensus om de Vlaamse regering te verzoeken alle aandacht te hebben voor de vastgelopen institutionele situatie te Brussel, net als voor de niet-toepassing van de taalwetgeving, en daartoe het Overlegcomité in te schakelen.

Er volgde dan nog een derde vergadering, waarop de verdere bespreking, amendering en stemming over het consensusvoorstel van resolutie plaatsvond. Dit voorstel van resolutie werd verfijnd en gefinaliseerd in de vergadering van 9 februari 1998. Er was een amendement van heer Goovaerts c.s., dat een amendement van mevrouw De Schampheleere c.s. en een amendement van de heer Van Vaerenbergh herleidt tot één amendement. Hierin wordt, gelet op de actuele situatie in Brussel, de tweeledigheid van het federale staatsbestel benadrukt. Ook wordt beklemtoond dat de Brusselse verhoudingen op elk gebied alleen verbonden zijn aan de verhoudingen van Vlamingen en Franstaligen op federaal vlak. Het amendement werd met 14 stemmen bij 1 onthouding aangenomen.

Een amendement van de heer Denys c.s. dat ertoe strekt punt 1, lid b te vervangen door 'een gelijkwaardig beheer van de twee grote gemeenschappen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest' werd met 9 stemmen tegen 6 verworpen. Een amendement van de heer Van Hauthem c.s. dat ertoe strekt in punt 1, lid b te bepalen dat het ongeoorloofd is dat de Brusselse Hoofdstedelijke regering verder functioneert zonder meerderheid binnen de Nederlandse taalgroep, werd eveneens met 9 stemmen tegen 6 verworpen. Een amendement van de heer André Denys c.s. dat ertoe strekt punt 1, lid c aan te vullen met 'gemeentelijke VZW 's' werd unaniem met 15 stemmen aangenomen.

Een amendement van de heer Van Hauthem c.s., dat ertoe strekt in nummer 1 een punt e in te voegen, werd wegens de aanvaarding van het amendement van de heer Goovaerts c.s. op de aanhef van de resolutie door de indieners ingetrokken.

Een amendement van de heer Van Hauthem c.s., dat ertoe strekt een verwijzing te maken naar het regeerakkoord van de Brusselse Hoofdstedelijke regering, werd met 5 stemmen voor en 8 tegen bij 2 onthoudingen verworpen.

Het adviescomité aanvaardde wel unaniem met 15 stemmen voor het amendement van de heer Denys c.s., dat ertoe strekt in punt 2b ook taalkaders vast te leggen voor de pararegionale instellingen.

Een ander amendement van de heer Denys c.s., dat ertoe strekt in datzelfde punt de verwijzing naar de wet, de vigerende rechtspraak en rechtsleer te schrappen, werd verworpen met 6 stemmen voor en 9 tegen.

Nog een amendement van de heer Denys c.s., dat ertoe strekt bij de vastlegging van deze taalkaders

te bepalen dat eventueel de bestuurstaalwetgeving moet worden aangepast, werd verworpen met 5 stemmen voor en negen tegen bij 1 onthouding.

Het amendement van de heer Béghin, dat ertoe strekt in het dictum de term 'vastgelopen situatie' te vervangen door 'crisis' werd aangenomen met 14 stemmen voor bij 1 onthouding.

Het geamendeerde voorstel van resolutie werd ten slotte aangenomen met 11 stemmen voor bij 4 onthoudingen. De vier oorspronkelijk ingediende voorstellen van resolutie werden door de indieners ingetrokken.

De verslaggever,

Etienne
VAN VAERENBERGH

De voorzitter,

Herman
SUYKERBUYK